

Lichtenštejnský kníže po česku

O dokumentech, které u českých soudů padají pod stůl
Je 8. října 2020 a u Okresního soudu v Praze 9 se koná další řízení ve sporu mezi Lichtenštejnem a Českou republikou. Věcně jde všechno jako vždycky, jako přes hodně prodávavěly kopírák: stát tvrdí, že Lichtenštejni jsou Němci, Lichtenštejni tvrdí, že jsou Lichtenštejnci. Stát tvrdí, že to nemusí dokazovat, protože už v roce 1945 ministerstvo vnitra tvrdilo, že to přece každý ví (a navíc, vnitro prý drží ve své moci dokument, který to dokazuje). Lichtenštejni dávají na stůl asi deset kilo písemných důkazů, že Lichtenštejni nebyli a nejsou Němci. Soudkyně se vymluví na formality a důkazy odmítne zkoumat. Vyloví z tašky předem vytištěný rozsudek, potvrdí státu, že může být klidný a pošle Lichtenštejny domů.

A přesto bylo líčení v Praze 9 v něčem jiné. Když advokát Nadace knížete z Lichtenštejna protestoval proti jasné ignoranci důkazů a důrazně vyzval soudkyni, aby dala průchod svobodnému a spravedlivému procesu, jí to viditelně otrásl. Až tak, že vyhlásila patnáctiminutovou pauzu. Z lavice pro veřejnost to působilo, že potřebuje popadnout dech. Když se vrátila, dokončila svou roli jako stroj.

Člověk si v tu chvíli musel vybavit situaci jejich (ale i advokátových) dávných kolegů z poválečných let. Soudce Pilík (z Nejvyššího správního soudu v Brně) navrhl v roce 1947 rozsudek, v němž napsal, že podle práva nelze na lichtenštejnského panujícího knížete dekrety uplatnit a majetek mu vyvlastnit. Ten samý soudce Pilík, mezitím komunisty zbaven většího vlastní důstojnosti, byl v roce 1951 přinucen hlasovat u soudu v Bratislavě proti Lichtenštejnům. A advokát Emil Sobička, zastupující knížete? V době, kdy probíhal bratislavský soud, už umíral v uranovém Jáchymově.

Současný lichtenštejnský kníže Hans Adam II. a jeho synové, dědičný Princ Alois a Princ Konstantin v českých médiích mnohokrát opakovali, že se nechťejí soudit, nýbrž dohodnout na kompromisu výhodném pro obě strany. Opakovali, že jim nejde o hektary, nýbrž o spravedlnost a o integritu knížectví. Pokud člověk není zcela zaujatý, uzná, že z těchto slov vyzařuje energie lidí, kteří bytostně vědí, že jsou v právu. A energie české strany? Nejprve desítky let mlčení nebo opakování jednoduché věty: My problém nemáme. Pak odmítání důkazů, uvádění vlastní veřejnost v omyl, schovávání se za formální překážky. Asi to státnímu aparátu za případné nevolnosti několika soudců či soudkyní stojí. Ale jaký je další plán?

Selektivní výběr důkazů

Česká strana vychází ze dvou dokumentů, které jediné ochotně předkládá: 1. Dokument

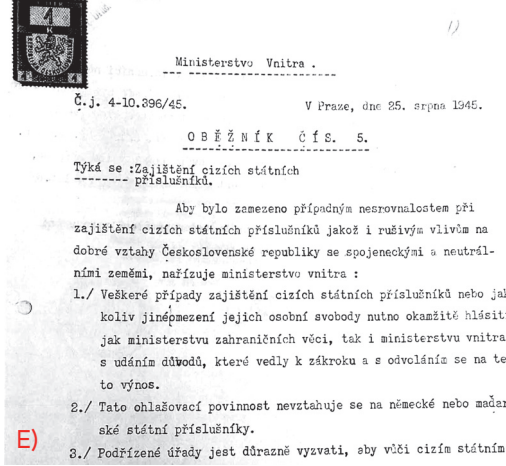
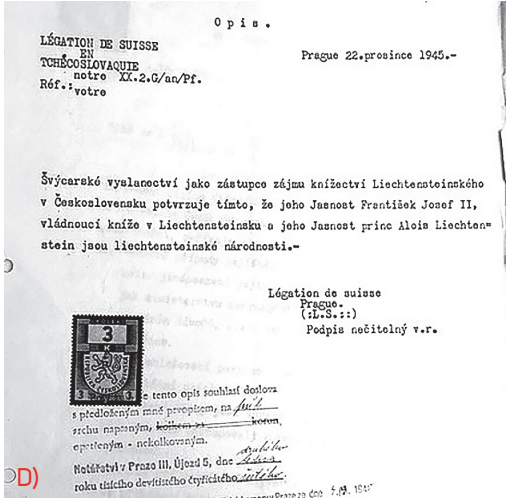
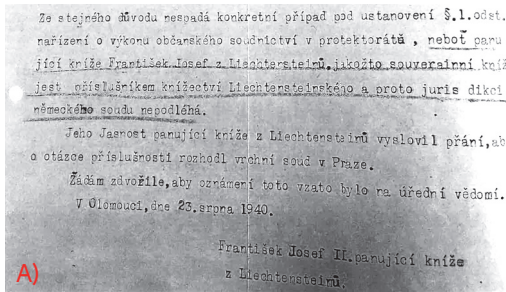
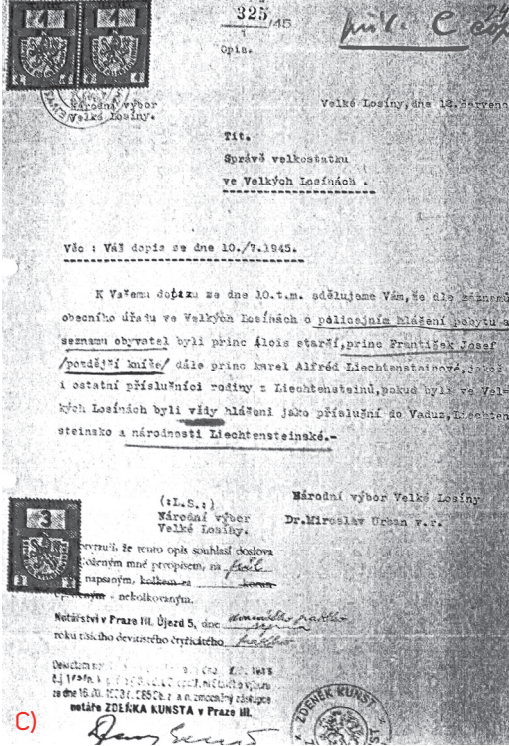
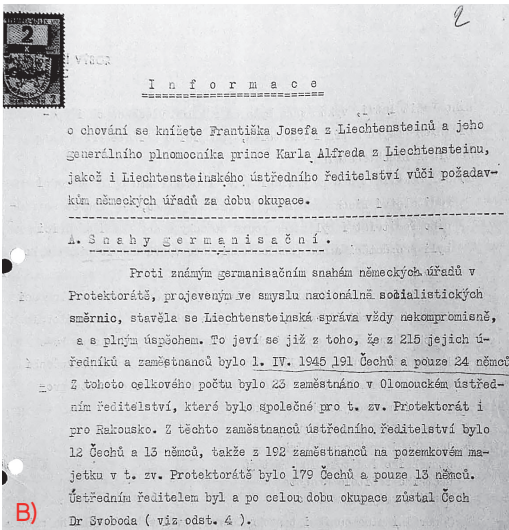
Okresního národního výboru v Olomouci ze roku 1945. 2. Arch ze sčítání lidu z roku 1930.

Pokud se týká výnosu Okresního národního výboru v Olomouci, v něm se praví, že kníže František Josef II. z Lichtenštejna „se označuje za osobu německé národnosti“. Ono zvrtné „se“ ovšem nejde přehlédnout. Ani podle tehdejších zákonů nebylo možné kohokoli označit za příslušníka kterékoli národnosti, neboť už tehdy se uznávalo, že národnost si každý volí svobodně sám (skutečnost, že žádný Okresní národní výbor v Olomouci tehdy právně neexistoval, nechme na jindy).

Pokud se týká sčítacího archu, ten měl být důkazem, že se kníže František Josef II. aktivně přihlásil k německé národnosti. Tento důkaz je ovšem nastrojený. Podle dobových zákonů se sčítání lidu měli v roce 1930 účastnit pouze českoslovenští občané, a nikoli cizinci, natožpak hlavy cizího státu. Což dá rozum: účastnil by se Miloš Zeman sčítání lidu v Rusku, pokud by se zrovna konalo v době jeho návštěvy prezidenta Putina? Těžko. Navíc, kníže František Josef II. v době sčítání na území Československa vůbec nebyl. Takže, co vlastně česká strana předkládá? Viz obrázek: předkládá sčítací arch z roku 1930 z Velkých Losin, podepsaný tamním hajným, panem Františkem Loosem (který mimochodem nesměl podle zákona cokoli podepisovat, protože nebyl „přednostou domácnosti“).

A teď druhá strana. Lichtenštejni se již pět let snaží přesvědčit české soudy, aby férově a nezávisle prozkoumaly také ostatní důkazy, kterých jsou archivy plné. Soudy žádný z těchto důkazů ještě nikdy nepřipustily k jednání, i když jim jsou dobře známy. Zde je menší výběr:

A) Ústřední ředitel Dr. František Svoboda píše 23. srpna 1940 německým úřadům:

B) Informace okresního národního výboru Olomouc z roku 1945 o chování knížete Františka Josefa II. v době okupace:

„Proti známým germanizačním snahám německých úřadů v Protektorátě, projevovým ve smyslu nacionálně socialistických směrnic, stavěla se Liechtensteinská správa vždy nekompromisně a s plným úspěchem. To jeví se již z toho, že z 215 jejích úředníků a zaměstnanců bylo 1. 4. 1945 195 Čechů a pouze 24 Němců... Ústředním ředitelem byl a po celou dobu okupace zůstal Čech Dr. Svoboda.“

C) Národní výbor Velké Losiny, červenec 1945:

„K Vašemu dotazu ze dne 10. t. m. sděluje-me Vám, že dle záznamů obecního úřadu ve Velkých Losínách o policejním hlášení pobytu a seznamu obyvatel byli Princ Alois starší, princ František Josef /pozdější kníže/, dále princ Karel Alfréd Liechtensteinové, jakož i ostatní příslušníci rodiny z Liechtensteinů, pokud byli ve Velkých Losínách, byli vždy hlášeni jako příslušní do Vaduz, Liechtensteinsko a národnosti Liechtensteinské.“

D) Švýcarské velvyslanectví v Praze, 22. prosince 1945:

„Švýcarské velvyslanectví jako zástupce zájmu knížectví Liechtensteinského v Československu potvrzuje tímto, že jeho Jasnost František Josef II., vládnoucí kníže v Liechtensteinsku a jeho Jasnost princ Alois Liechtenstein jsou liechtensteinské národnosti.“

E) Oběžník československého ministerstva vnitra, 25. srpna 1945:

„Jelikož při zajištění švýcarských státních příslušníků častěji se přiházejí nesrovnalosti a omyly, upozorňuje ministerstvo vnitra, že ve Švýcarsku existuje pouze švýcarská národnost, a že mateřská řeč (obcovací řeč) jest podle tamních předpisů bezvýznamnou. Jest tudíž všechny švýcarské státní příslušníky ať jsou jakékoliv mateřské řeči, německé, francouzské nebo italské, považovati za osoby švýcarské národnosti. Nemohou tudíž švýcarští státní příslušníci německého mateřského jazyka bez dalšího zjištění v žádném případě býti považováni za osoby německé národnosti a tudíž za státně nespolehlivé ve smyslu dekretu 5 presidenta republiky...“

Spor o tvář České republiky

Lichtenštejnské knížectví mělo v té době se Švýcarskem nejen společnou měnu, společná diplomatická zastoupení ve světě, ale i společné zákony, včetně zákonů národnostních. Z toho vyplývá, že pasáž o švýcarských státních příslušnících z oběžníku minister-

stva vnitra lze vztáhnout i na občany Lichtenštejnska. Československé úřady to tehdy dobře věděly. Ignorovaly to, neboť ideologická vidina komunistů, dávno prorostlých do rozhodujících struktur klíčových ministerstev vnitra a zemědělství, že se jim podaří zmocnit majetku „třídního nepřítele“, byla silnější než jakákoli fakta.

Z historického pohledu je postup tehdejších komunistů, kteří se již s pomocí Stalinova Sovětského svazu chystali na pozdější převrat, pochopitelný. Ale jak zdůvodníme náš dnešní postoj k této věci? Postoj české politické reprezentace a postoj českých soudů? Že se vše stalo dávno? Výmluva. Že existují formální právní překážky, věci se zabývat? Výmluva. Že bráníme půlku Moravy? Výmluva a lež. Že si dodnes česká společnost myslí, že zámky patří nám všem, že lesy jsou naše, že úspěšné je třeba trestat, že „Němci“ jsou zlo, že možnost určovat, kdo je „Němec“ a kdo ne, nám dodnes přísluší? Bohužel, pro část společnosti toto platí.

Lichtenštejni to nikdy na svou obranu neřeknou nahlas, protože jsou slušní: spor mezi nimi a Českou republikou je mnohem více vnitřním sporem mezi dvěma tvářemi České republiky. Mezi tou, která navazuje na poválečné stalinistické čistky, která dodnes omlouvá justiční vraždu Milady Horákové, která neuznává nedotknutelnost vlastnictví a základní svobody, a na druhé straně mezi tou, která se nenechá zmást závistí, neopouští demokratické principy pro momentální výhody nebo jen proto, že se osobně zrovna nedaří, tou, která ví, že pokud stát něco ukradne jednotlivci „ve jménu nás všech“, jsme touto krádeží vinni všichni.

Podle průzkumu veřejného mínění, které před dvěma lety organizovala britská společnost Ipsos, si téměř 60% Čechů myslí, že by se Česká republika měla s Lichtenštejnem dohodnout na mimosoudním kompromisu. Pro demokracii je to dobrá zpráva. Tím spíš, že civilizovanou dohodu upřednostňuje především mladá generace. A dobrá zpráva je to i věcně. Lichtenštejni již předem a o vlastní vůli vyloučili ze sporu veškerý majetek, který dnes patří soukromým osobám, neziskovým organizacím, školám nebo obcím. Pokud státu nabízejí ještě další kompromis z tohoto kompromisu, Česká republika nemůže na případné dohodě prodělat. Jednou provždy vyřeší spor s přirozeným spojencem, odstraní téma, kvůli kterému musí desítky let světu i sama sobě lhát, nechá si pomoci s péčí o některé významné památky a s jistým uzarděním nařídí manažerům Lesy ČR, aby knížeti předali do správy malou část onoho ouhuru, který v péči státu zbyl po kůrovcové kalamitě – a dříve jsme mu říkali „lesy“.

Česká republika by si to už měla přiznat: Lichtenštejnský vládnoucí kníže je Lichtenštejncem.